

Nije u životu ništa drugo ni bio nego dijete, dječak, mladić, dak. Umro je u ranoj mladosti; u đačkim, gimnazijskim, godinama. Nije bio ni javni radnik, kao Merz, ni svećednik ili redovnik, kao naši sveti ljudi.

Bio je seljačko dijete, iz našega najvitalnijeg kraja, iz vrljne i sunčane Hercegovine. Prirodno je i živio i umro. Jednostavan je bio čitav njegov životni put.

Nije bio čudotvorac. Nije imao viđenja. Nije bio mučenik. Nije činio nikakvih teških, izvanrednih, pokorničkih djela.

Mnogi ga mladi ljudi mogu nasljedovati. Blizu im je. Sva je njegova svetost bila: molitva, dobrotu i rad. Kršćanski idealizam života. Vedra, čista i nevinna mladost.

Umro je 15. travnja g. 1879., pred 70 godina, licem na Veliku subotu.

Baš ovih dana izašao je iz štampe i treći njegov, — najkraći, džepni (83 stranice u maloj osmini), — životopis. Napisao ga je O. Josip Weissgerber D. I., pod naslovom: »Zvona velike subote« (Isusovci, Zagreb, Palmotićeve ul. 33.; cijena 3 n. Din). Dajmo ga u ruke našim sjemeništarcima, ali i našoj omladini u svijetu: muškoj i ženskoj! Osobito djeci, mladićima i djevojkama, koji pokazuju volju za ozbiljniji duhovni život ili za svećeničko ili samostansko zvanje!

Mladi je i »mali« svetac Sluga Božji Petar Barbarić. Djetinjski je jednostavan i idiličan bio njegov život. On je bio naš hrvatski Ivan Berchmans. Ili, ako hoćete, mladički pendent sv. Terezije od Djeteta Isusa.

Već se je Puntigamov: »Petar Barbarić, hrvatski uzor-mladić« čitao kao kakva romansirana svetačka biografija za omladinu. I ovaj će se, najnoviji, rado čitati.

S duhovnom korišću S plemenitim uživanjem. U nadi, da ćemo, brzo, na svojim oltarima ugledati još jednoga, čistokrvnog, sveca naše krvi i jezika!

C.

PJEVAJMO BRACO KRŠĆANI crkvena pjesmarica-Makarska 1967.

Veliku odgovornost nosi danas u doba postkoncilskog gibanja svaki glazbenik, pogotovo crkveni. Nije više dovoljno prihvaćati samo slovo zakona i propisa, nego srce i duh. U uvodu svoje crkvene pjesmarice »Pjevajmo braćo kršćani« dr. Ivan Glibotić lijepo navodi citate iz »Uredbe o sv. Bogoslužju«: br. 116! »Druge se vrste svete glazbe, osobito polifonija, nikako ne isključuju iz bogoslužja, samo ako **odgovaraju duhu liturgijskog čina**. Br. 118. »Neka se brižljivo njeguje pučko pjevanje, da glasovi vjernika mogu odzvanjati u pobožnim i svetim vježbama, pa i u samim liturgijskim činima, prema **odredbama i propisima rubrika**«. Neka mi oprost autor ove pjesmarice, ali on se sam ne pridržava tih odredaba i propisa, uzimajući pjesme, bez umjetničke vrijednosti. Mogao bi mi tkogod prigovoriti: »Napiši ti bolju pjesmaricu pa onda nešto reci o ovoj«. Takvima sam spreman odgovoriti, da bih načinio bolji izbor od već postojećih kvalitetnih kompozicija, kad bi to prilike zahtijevale. Problem priručnika stvarno nije lak - kako kaže pisac

— ni sa strane različitih pogleda na sadržaj, ni sa strane financija, a ja bih dodao — najmanje lak sa strane umjetničkoga glazbenog kriterija. Mnogo je vremena prošlo od prvih početaka cecilijanskog pokreta kod nas. Mnogi ljudi su provodili tu ideju, komponirali dobre skladbe i pokazali put kuda treba krenuti dalje. Ako je II. Vatikanski sabor dao punu slobodu svakom narodu, da na svom jeziku hvali Boga, zašto ponovo uvoditi strane (njemačke, talijanske i dr.) pjesmice, koje su nama nerazumljive, a po svojoj nutarnjoj vrijednosti ništetne? Zašto iz starog Kolander-Kindlein-ovog Kantuala izvlačiti francjozefinske napjeve, kad imamo noviji vrijedni Kantual? Čemu uzimati sentimentalne varoške pjesmice, ako imamo bogati crkveni folklor, koji je nažalost nepoznat širokom sloju, ljudi, ali ne bi smio biti nepoznat sastavljaču kantuala. Nije dovoljno skupiti određeni broj pjesama bilo od kuda pa neka svatko izabere što želi. Treba imati jasne pojmove što će se uvrstiti i kako obraditi. Nedostaje nažalost kriterij.

Sam format, tisak tehnička oprema i veličina ove pjesmarice potpuno zadovoljava. Ono što je nažalost najslabije, to je sam sadržaj. Ne mislim, da je sve po redu loše. Vrlo je pohvalna piščeva širina u izboru. Tu ima antifona, psalama, himana, napjeva za Svetu sedmicu, za Večernju, pučkih misa itd. U tome je pisac najviše uspio.

Drugo što smeta jest nedostatak orguljske pratnje. Dok su neki korali harmonizirani, drugi nisu; neke pjesme su harmonizirane četveroglasno, a neke troglasno (a pjevaju se jednoglasno) i dvoglasno. Znači, orguljaš mora sebi nabaviti većinu tih harmonizacija, ako ih ne zna (A koji to seoski orguljaš zna?).

Metodičke i didaktičke upute trebale su doći na početak ili na kraj Priručnika. Trebalo bi se pridržavati već ustaljenih termina. Na pr. poluton=polustpen, udarac=doba, vrijeme=tempo. Osim toga te upute morale bi biti napisane pravilnim jezikom (na pr. pokaziva = pokazuje). Nisam analizirao tekstove svih pjesama, nego samo one, za koje smatram da su loši.

Kod analize muzičkog materijala zaustavit ću se na pojedinim kompozicijama, označujući zbog čega smatram da ne vrijede.

Na str. 5, r. 2, takt 2. (treća i četvrta doba) izlazi krivi metrički naglasak (operi me.)

Na str. 10. mogla bi se mirne duše ispustiti uputa o pjevanju Introit-a (to mora znati zborovođa).

Na str. 14. (Pričesna) r. 3. upotrebljen je u harmonizaciji kvartsektakord II. stupnja, koji loše zvuči. U predzadnjem taktu bi polovica takta trebala biti harmonizirana subdominantom, a tek druga polovica dominantom; inače nastaju sinkopirane harmonije.

Pučka misa (str. 29-36) je vrlo prikladna za pjevanje i lijepo obrađena. Isto tako je uspjela i II. pučka misa (str. 37-43). Kod mise za pokojne ima nekoliko krivih naglasaka (pripada, zvršu je usliše, hosana). Posljednica (hrv koral) je lijepo i ukusno harmonizirana. U autorovoj pučkoj misi bi trebalo napisati cijelu orguljsku pratnju, a ne samo intermezze (međuigre). Inače i tu ima mnoštvo krivih naglasaka (ljudima dobre, hvalimo, klanjamô ti se velik, è jedini, zahvaljujemo, edinorođeni, rođena, nevidljivoga, vjekove, uskrsnuo, izašao, uslovi, katoličku, ispovijedam, Gospodin). Osim toga u međustavke na str. 67. su se potkrale pralelne kvinte.

Na str. 77. (3. r. 4. takt) trebao bi u tenoru prvom biti po svoj prilici: es, d (a ne es, des).

Na str. 88. zašto uzeti njemačku kompoziciju kad imamo 3 glasnu hrvatsku i to bolju! (Klobučar).

81. str. Ova pjesma je tipični primjer germanizma (uzmah, kadenca, loša sintaksa riječi — »svete tajne po riječima«).

88. str. isto tako »Spasitelju dobri Isukrste«.

89. str. Hvalite Gospoda — loša kompozicija — imamo boljih domaćih (Kolb, Klobučar).

95. str. »Biser« muzičkog kiča! Te i takve pjesme trebalo bi jedanput zauvijek izbaciti iz crkve.

97. str. O hostijo — osrednja varoška popijevka (čini mi se talijanskog porijekla).

97. str. Klanjam Ti se, Isuse — neukusna germanska melodija (sa kromatikom od koje se autor u predgovoru ograđuje) potpuno je strana našem glazbenom ukusu.

98. str. Isusa ljubim — trećerazredna kompozicija (neukusan refren — rastavljeni septakord!)

99. str. stara austrijska melodija (krivi naglasci — zavjete, savjete).

102. str. Isus pobjeđuje — trebalo je uzeti harmonizaciju prema originalu (signal radio Vatikana) jer ova je slabija.

106. str. neizražajna melodija (o čovj. hrano) — bolja Magdalenaćeva.

112. str. Divnoj dakle — umjesto ova dva osrednja germanska prijevoda (Ringeissen, Piel) trebalo je uzeti neki od našeg autora (Canjuga, Tačlik, Lučić, Vidaković, Kilbertus).

117. str. — Ivšić: Kristu Kralju. Trebalo je komponirati bez paralelnih oktava (pripjev c g
c g)

121. str. Ima boljih kompozicija (na pr. Ivšić: Ti Kriste, ili Tačlik: Nebeski Kralju vječiti).

125. str. harmonizacija lošija od originala.

128. str. romantična sentimentalna pjesma (paralelne terce, slatunjava kadenca).

129. str. ima daleko ljepših pjesama u izboru »Mala služba« ili u Kilbertusovim himnima presv. Srcu.

132. str. koral bez pratnje.

136. str. preinačena harmonizacija Vallingerova.

148. str. čemu »Adeste fideles« kad imamo dosta hrvatskih pjesama (ako se već pjeva onda jednoglasno kao koral)

149. str. lošija harmonizacija od Duganove!

150. str. loš slijed harmonija u kadenci (D, S, D, T — umjesto SD, D, T)

157. str. sentimentalna pjesma, koja je u prijašnjem izdanju (Sv. Cecilije) bila bolje harmonizirana.

160. lošija harmonizacija od Duganove — ako je autor htio da bude u narodnom duhu onda je treba ponovo harmonizirati.

162. str. Hajdmo, braćo sada — pjesma koja se može pjevati na priredbama uz tambure, a ne u crkvi.

163. str. nepotrebno je uvoditi njemačke pjesme.

164. str. dobra harmonizacija osim treći redak (4. takt 4. doba sa prvom dobom slijedećeg takta kvinte).

168. str. lijepi motiv u drugom dijelu (u to vrijeme godišta), prvi dio nešto slabiji.

170. str. Djetešće nam se rodilo — te pjesme ne bi trebalo biti u pjesmarici (previše potsjeća na Nikaj na svetu lepšega ni«).

179. str. ljepša pjesma od ove je: »O Isuse izranjeni« od Lučića.

231. str. zašto mijenjati Duganovu harmonizaciju.

233. str. pučki šlager koji ne odgovara ozbiljnosti crkvenog ambijenta.

234. str. isto.

235. varijanta slovenske pjesme (Lepa si, roža Marija).

236. str. O divna Djevice — previše sekvenca i šablone.

237. kompozicijski nezrela — krivi metar.

238. str. sentimentalne pjesme (neinteresantne).

239. str. varijanta »Prosti, moj Bože«.

241. str. Marijo, svibnja kraljice — loši naglasci — bolja »Vidakovičeva«.

244. str. dosadna — sve od samih sekvenci sastavljena pjesma.

245. krivi naglasci (visovačka, želeć, zovemo).

246. str. Gospi od zdravlja — napolitanska pjesma — nema mjesta u našim crkvama.

247. str. bolja je Duganova ritmizacija (ovdje krivi naglasci: zdravò, Marijò,) — a još bolje Vidakovičeve dvije pjesme Gospi Lurdskoj.

248. str. pjesma koja se može pjevati na priredbama, ali ne u crkvi!

259. str. zašto te germanske pjesme iz starog Kantuala, kad imamo tri ljepša himna sv. Josipu (dva Canjugina: Zanatlijo tihi i Josipe, o milo ime i Vidakovičeva Josipe, o milo ime).

263. str. staromodni tekst (moléce!, melodija bez ozbiljnosti).

266. str. postoji bolja pjesma bl. Nikoli od istog autora.

267. zašto kromatika u prijevodu (g, gis); slovenska kadenca (c, fis, g).

Prof. M. LEŠČAN

DVA KRITERIJA*

Da bi se mogao pravo ocijeniti moj priručnik »Pjevajmo, braćo kršćani!«, kao i ono, što je o njemu napisao prof. Leščan, treba da imamo u vidu slijedeće činjenice:

1. Ja sam uvrstio u priručnik neke pjesme, koje se nalaze na »indeksu« u zagrebačkoj nadbiskupiji. To su na pr. Hoćemo Boga; Lijepa si, lijepa; Čuj nas, Majko; Spāsitelju, dobri Isukrste i još nekoliko takvih, među koje spada i Do nebesa i Zdravo, Djevo. Zašto sam to učinio? — Evo zašto: Iz pastoralnih, a ne iz muzikalnih razloga. Poznato je, da se baš ove pjesme najviše i najrađe pjevaju u mnogim našim krajevima i da ih pjeva sav narod. II. Vatikanski sabor više se je orijentirao prema puku, pastoralu i pučkom pjevanju, nego prema visokoj (inače vrlo cijenjenoj i pošto-

*) Urednik »Sl. Božje« zamolio me da iznesem pred čitatelje kriterij, po kojemu je sastavljen priručnik »Pjevajmo, braćo, kršćani«. To rado činim.